

– Ну, про що ти там міркуєш ззаду? – питає тато і дивиться в дзеркало заднього огляду.

Я стрічаюся з татовими очима в дзеркалі й відповідаю:

– Ні про що.

Ми під'їжджаємо до перехрестя біля «Тебойлу» і повертаємо праворуч. Це те перехрестя, на якому треба повернути праворуч, якщо хочеш їхати до Ферсторторду, і ліворуч, якщо хочеш до Тирсового будинку. Тепер ми здебільшого повертаємо праворуч.

Дорослі завжди запитують, про що діти міркують. Але я думаю, вони б затривожилися, якби діти розповіли. Якщо, скажімо, тобі три роки і день випав вітряний, не варто видивлятися на горизонт і казати: «Та я он думаю, а де народжується вітер». Краще розказати, що ти бавишся в гелікоптера. А якщо маєш п'ять років, не варто занадто розпитувати про смерть і про скам'янілості, бо дорослі не хочуть міркувати ні про смерть, ні про старіння казкових персонажів, ні про те, як помер на хресті Ісус. Коли я була маленька, я гадала, що мамина бабуся стала скам'янілостями, адже померла вона вже давно. Але тепер я знаю, що скам'янілостями можуть бути папороть, равлик чи динозавр, а не бабуся чи людина.

Тобто дорослі гадають, що дитина, сидячи на задньому сидінні в автівці, рахує, скільки проїхало назустріч фур чи скільки літер на дорожніх покажчиках, або ж бавиться, що вказівні пальці – це принцеси, але насправді дитина може розмірковувати, приміром, про контури дорослої людини чи про час.

Я багато думаю про час. У мозку в мене – сірі мозкові клітини, як і в Еркюля Пуаро. Ними я думаю про те, як час іде вперед і все гоїть. Дорослі кажуть, що час усе гоїть, і це означає, що коли минає час, то те, що відбулося, перетворюється на спогад, а потім його пам'ятаєш гірше й гірше. А коли вже пам'ятаєш дуже погано, в тебе все загоїлося.

Але я не хочу погано пам'ятати маму. Я хочу пам'ятати маму правильно, без літака, без скалок льоду, без дірки в ганку. Такою, якою мама була зазвичай.

МАМА ЗАЗВИЧАЙ. Мама походить собі у волохатих чобітках і у великому татовому светрі. Вона робить мені гніздо в куточку канапи. Запаковує мене в ковдру й аж тоді йде по дрова до повітки. Мама вбирає мене в денний одяг перед круглою піччю. Спочатку вона відтуляє заслінки, зігріває одяг біля язиків полум'я і витрушує з нього холод. Потім вона роздягає і вдягає мене, якнайшвидше. Мама розгрібає сніг у синій плетеній шапочці й відігріває руки, обхопивши ними філіжанку з чаєм.

Ось яка мама зазвичай.

Тато каже, що час-усе-гоїть – це дурня. За його словами, так кажуть лише ті, хто ні в чому не розуміється і кому ніколи не довелося нічого зазнати. І мої сірі мозкові клітини думають, що тато, може, має рацію, адже наразі принаймні нічого не загоїлося, хоча й почалися вже літні канікули.

Тим-то я сиджу на задньому сидінні й кажу «ні про що», і міркую про цілющу силу часу, і вирішую для певності згадувати маму щодня, доки час не встиг занадто все загоїти.

Попереду хилитаються автомобільні склоочисники, а від одягу туманіє шибка. Тато повним ходом в'їжджає в калюжу, йому подобається, коли розлітається вода.

Дощить.

Тепер щодня падає дощ. У школі вчителька каже, що ми ж не з цукру зроблені. Ми вдягаємо на себе непромокальні штани, дощовики та гумові чоботи і виходимо на подвір'я. Я думаю про цукрових дітей, які розчиняються на дощі. На шкільному подвір'ї застаються лежати лише липучо-солодкі комбінезончики.

У Тирсовому будинку тато завжди боявся, що протече дах, і струхлявіє горище, і несподівано виявиться, що вже запізно щось робити. Мама казала, що тато занадто все драматизує і все звичайне стає в нього великим ділом.

Але тепер усе стало великим ділом. І тато навряд чи помічає дощ. Тепер, буває, тато спилює гілки на дощі й промокає до рубця, але навіть тітка лише каже: «Нехай собі трохи потрудиться».

Тепер мене щодня забирають автівкою. Коли ми ще мешкали в Тирсовому будинку, мама приїжджала по мене до школи лише в разі дощу. Після робочого дня від мами пахло тютюном. Вона мала приколені шпильки на комірці блузки, пальці були заплямлені фарбою, а волосся по-робочому зібране у вузол.

МАМА НА РОБОТІ. В мами місце роботи – під землею. Там пахне пилюкою, тютюном і старим одягом, а від підлоги й аж до стелі понакладано речей. Мама має великі позолочені ножиці, якими ріже тканину, а на зап'ястку в неї – оксамитова подушечка, в якій повно застромлених

шпильок. У неї є один довгий ніготь, яким вона хвацько загинає тканину. В її по-робочому зібраному у вузол волоссі стирчить ручка.

Мамині ножиці нікому не вільно нікуди перекладати. На ніч мама чіпляє їх на гачок.

Ось яка мама на роботі.